
Публикуван на: 08-06-2006

Източник: [mediapool](#)

Почти пет години след като САЩ започнаха "войната срещу терора" след атентатите от 11 септември 2001 г., загрижеността за спазването на правата на човека прави за европейските държави много трудна задачата да оказват на Вашингтон подкрепата, от която се нуждае. С това започва редакционна статия на вестник "Файненшъл таймс" в броя му от четвъртък, посветена на доклада на швейцарския парламентарист Дик Марти до Съвета на Европа, посветен на тайните полети на самолети на ЦРУ над европейски страни и евентуалното разполагане на бази в някои от тези страни за задържане на предполагаеми задържани терористи.

Оповестеният вчера (сряда – б.р.) от Съвета на Европа доклад водещата организация за правата на човека на Стария континент дава да се разбере, че най-малко седем европейски държави вероятно са нарушили някои човешки права, като са сътрудничили на САЩ при прехвърляне на затворници или незаконни отвлечения, продължава статията, цитирана от БТА.

Докладът също така цели да предостави повече правдоподобна информация по твърденията, че в Полша и Румъния е имало тайни затвори - обвинение, което и двете държави отрекоха.

Дебатите, предизвикани от доклада и от твърденията, довели до неговото написване, могат само да послужат за пример колко деликатен от политическа гледна точка стана за европейските правителство е въпросът за придържането им към суровата американска линия в борбата с терористични групи, като Ал Каида.

Сега, когато спомените за травмата от 11 септември започват да избледняват, най-малкото поне от едната страна на Атлантическия океан, и когато много европейски държави са обзети от негодувание срещу подетата от САЩ война в Ирак, някои западни представители отбелязаха, че САЩ днес извличат по-малко изгоди заради ширещото се недоверие сред обществото към начина, по който водят войната срещу враговете си.

Когато Кондълиза Райс, американският държавен секретар, посети миналия декември Европа, след като вестник "Вашингтон пост" пръв писа за тайните затвори, тя неколккратно увери много свои европейски колеги, че САЩ не са отвлечали хора, за да ги подлагат на мъчения.

Миналия месец дори Великобритания, най-близкият съюзник на САЩ, призова Вашингтон да закрие специалния затворнически център в базата Гуантанамо.

В неотдавнашно интервю за "Файненшъл таймс" Дик Марти, швейцарският политик, който изготви доклада за тайните затвори на ЦРУ, каза, че европейските правителства не бива да си затварят очите за американските нарушения на човешките права в името на сътрудничеството в борбата

срещу тероризма.

"Европа трябва да каже ясно: Искаме да сътрудним на САЩ, но без използване на незаконни методи, като нестандартно прехвърляне на затворници и тайни затворнически центрове", каза тогава Марти. "Мисля, че можем да се борим с тероризма със средства, които са в рамките на закона. Ако не спазваме правилата, позволяваме на терористите да удържат важна победа", допълни Марти.

Докладът на Марти е най-мащабният засега опит да се покаже, че европейски държави са сътрудничили на може би незаконни дейности на САЩ.

Много от заключенията на Марти се основават на информация, която вече е известна - било то новини, съдебни документи или открити заседания. Освен това Марти обвинява някои държави въз основа на повърхностно тълкуване на фактите.

Така например, той смята, че Турция е отговорна за нарушаване на човешките права, защото, както казва той, самолет, превозващ затворници от Босна и Херцеговина за Гуантанамо "вероятно" е имал междинно кацане в американската военновъздушна база "Инджирлик" в Анадола.

Но докладът разглежда други случаи много по-внимателно и разказва, базирайки се на европейски данни за полетите, за това, което Марти нарича "мрежа за трансфер на затворници", чрез която затворниците са били превозвани със самолети за и от центровете за разпити.

Докладът представя в някои случаи с ужасяващи подробности издевателствата, в това число ударите, раните с ножове и униженията, които някои от бившите затворници твърдят, че са преживели, когато са били в ръцете на американските агенти или на властите, на които САЩ са ги предавали - като Египет или Судан.

САЩ реагираха гневно на много от твърденията в доклада. "Битката, в която сме въввлечени, не отговаря напълно нито на изискванията на съществуващите закони срещу криминалните престъпления, нито на законодателството за наказване на военнопредстъпници", каза за разследването на Марти помощник-държавният секретар на САЩ по европейските и евро-азиатските въпроси Дан Фрийд.

Но не Вашингтон сега е в центъра на вниманието. По-скоро европейските правителства са тези, които сега под натиска на общественото мнение и пред непрестанния критичен поглед на хора като Дик Марти може би ще наложат нови граници на своето сътрудничество със САЩ.

в. "Файненшъл таймс"